Från Wilhelm B till Gustav Angelin

1861–96

Upsala d. 28 Sept.
1861

Som det visst nu är sista gången några [illegible] ännu kunna träffa Eder, Angelica, på Djurgården, så vill jag ej underlåta att ännu sända Eder en helsning.

Angelica, hvad skall jag säga? Gud är nådig mot mig. Må mitt lif offras åt Honom, må detta vara mitt kall, må detta vara målet för min själs begär! Ovärdig känner jag mig Eder kärlek; jag fattas af förundran öfver Guds stora barmhertighet och faderliga ledning med mig. Huru skall jag tacka Eder? Hela min själ fulla förtroende ger jag Eder; möt mig med Edert! I försakande kärlek vill jag älska Eder och i försakande undergifvenhet för de förhållanden, i hvilka vi stå, skola vi, om än det stundom synes tungt, finna ett rikt ämne till vår glädje, ty Gud sjelf skall åtaga sig faders omsorgen.

Christtrogna själ, som här för himlen bär, se upp till Gud, din ära; din pröfningstid är kort ej evig här; [illegible] det på att ställa. Undra ej på, att jag

Söndags morgonen d. 29. Jag böjer mitt hjertas knän inför Gud och tackar Honom genom Christus, som gifvit mig din outsägliga nåden att på ett sent sätt få älska – ett djupt behof för min själ.

Låt Mamma, Carl och Henrica få veta min lycka; jag kan ej nu skrifva till dem! Carl har länge burit mig i min svaghet; han har älskat mig som en broder. Gud löne honom! Vi få ännu älska hvarandra. Gud löne Mamma, som aldrig tröttnat att bära mig på sitt hjerta! Gud löne Henrica för systerlig kärlek och välsigne Pappa och alla syskona!

Wilhelm.

äfven när jag sjelf ej känner mycken styrka, dock alltid har en åstundan att gifva Eder ett uppmuntringsord! Jag vet väl, att Christus bor i Eder själ, men jag kan dock ej tillbakahålla denna åstundan, emedan jag känner att skulle jag höra, att Edert inre trosmod ville svigta eller att någon inre sorg ville nedtrycka Eder – ett sådant skulle träffa mig, som Christus sjelf endast kunde läka.

Min dyra Angelica! Vare detta alltid vår bön: "ske din vilja"! Blir detta vår bön och blir det vår åstundan, att i allt göra Guds vilja, så skall vår själ deri finna en mat och föda, som ej werlden kan smaka, en föda, såsom det var Frälsarens, att göra sin Faders vilja, och skola vi derigenom, genom denna öfverlåtenhet för Guds vilja, komma till en salig frid, i hvilka förhållanden vi för öfrigt må befinna oss.

Skulle vi ock ej under den stundande vintern få träffas, hvilket med Guds vilja jag dock hoppas och ber till Gud om, så låtom oss ej sörja! Gud är så nådig mot oss; Han vet, hvad är oss nyttigast. Wi skola ändock ofta få vara tillsammans, ja, ingenting i werlden skall kunna skilja oss. Christi kärlek skall vara vår kärlek och döden skall ej vara den öfvermägtig.

Jag har i dag haft en liflig åstundan att få vara med Eder i kyrkan; jag har fått känna en vidröring af Guds ande, och har jag fått känna vår enhet i Christi kärlek. Denna kärlek, den himmelska wisheten, hvarom Salomo talar, må hon aldrig öfvergifva oss, må hon alltid förblifva den, som enar oss, då skola vi redan här på jorden få en försmak af det tillkommande paradisets himmelska krafter.

Jag kan ej uttala hvad jag känner inom mig. Gud vare Eder det och löne Eder för allt det goda, I bevisat mig! Ja, mitt hjerta vill brista inom mig, när jag tänker på Eder. Jag känner, att Gud och himmel och evighet äro oss nära. – I Jesu namn, Amen!

Jag helsar Eder med en frids- och broders-kyss.

Amen! Wilhelm.

Gud vare med dig! Jag gifver dig mitt hjerta i Christi kärlek. Amen!

Wilhelm.
Tuissimus in Domino.

Upsala den 23 Oct. 1861.

Ditt bref, Angelica, har träffat mitt hjertas innersta fiber. Gud har sett till mig i nåd; han har gifvit mig att öppna mitt hjerta för en Guds och Jesu vän. Der andra skulle hafva öfvergifvit mig, der har du ännu kunnat bevara andans enhet. Gud löne dig, hans englar bevare dig, ja, Herren Jesus sjelf, din himmelska vän, vare dig nära, när ditt hjerta, betungadt, undan verlden söker en fristad!

När jag tänker på dig, min dyraste vän på jorden, är det, som om jag knappt vågade hoppas, att den nåden skulle beskäras mig, att i din tillgifvenhet, när af sorg nedtryckt, få utvidga mitt hjerta, att med dig få dela mitt evighets hopp och dock — denna nåd har be:

skänts mig. — Herre Gud, underliga äro dina vägar!

Tack, tack, för de uppmuntrings-ord, du gifvit mig i ditt bref; de voro och skola ofta vara en bal: sam för mitt inre. Skulle vi ej få skrifva till hvarandra ibland? Känner Angelica inre maning och lust, så skrif med förtroende; nog vore det bra kärt! Med förtroende och öppenhet vill jag svara, så godt jag kan. Känner du dig ej manad dertill, så gif dock ibland en helsning, helst med egen hand — om ej annat, så ett bibelspråk.

I stilla förtröstan och hopp till Gud vill jag med lugn afsluta min examen, förr än jag lemnar Upsala. "Hoppas uppå Gud, ty vi skole ännu tacka honom, att han vårt ansigtes hjelp och vår Gud är."

Tro ej, att jag för mycket läser Böhme! Det är endast någon gång, när jag på ett särskilt sätt är förkrossad i min ande, som jag känner behof af att gripa till den, för att i hans kraf: tiga böner få inför min Skapare och Förbarmare utgjuta mina suckar.

Guds nåd och frid vare med dig! —

Döm mig, sådan du sjelf finner mig! Sanning vill jag söka i mitt väsende. Jag tackar Gud i min själs grund, som på min smala stig gifvit mig att träffa en sanningens lärjungsinna. Du skall förstå mig. — (Innerligt beder jag dig, behåll detta bref ensamt för dig.)

Björkfors d. 6 Juli 1874.

Min kära Angelica!

Nu har jag att tacka dig för tvenne bref af d. 23 och d. 28de, det senare träffade mig just när jag stod i begrepp att afresa till Björkfors. Mina bref komma härefter ej så fort fram, emedan jag ej kan passa med ångbåtarna utan måste skicka dem med landposten, dock skall jag icke försumma att skrifva efter det gläder dig att mottaga bref, och så mycket mera som jag gör detta som jag här på Björkfors, dit jag i dag middags anlände, sjelf känner mig njuta så mycket godt. Jag känner den stilla ojuttningen af en friskare natur och vänliga menniskor omkring mig. Törnqvist och hans fru ge åt huset en helt annan stämning än hvad förut här rådde, sjelf kan jag också på helt annat

att hafva många obehag. – August har med verklig välvilja bett mig stanna här, huru länge jag vill, och bedt mig alldeles känna mig som hemma. Jag känner det också och gläder mig att kunna hafva denna frimodighet, men tror mig icke hafva frimodighet att ännu en gång på detta sätt gästa här, hvarför det synnerligen förekommer mig som ett afskedsbesök. Under det ej på att jag känner en vemodig glädje att ännu en kort tid få vandra på dessa stigar och följas af den alvarliga ensligheten och minnenas här och der molntäckta himmel.

Hvad som särskildt bör spå af din hemma i trädgården, ant äro der så vackert och stå om just syrenerna der i full blomning. Det är dock skada att ingen bebor detta ställe. Jag tror helt visst att fadret känner det godt att jag åtminstone nu är här, så att de se, att någon är fästad vid stället och redan på denna synpunkt tycker jag att min hinsos ej är alldeles ändamålslös.

Farväl nu! Din tillgifne

Wilhelm Br.

d. 8de Augusti: Anna blev en tidning [illegible]

fått njuta af stadets behag än hvad
jag förut kunnat. Hvarje gång jag här ser en
bonde, känner jag att en ok är aflyftadt
från mina skuldror, ty jag behöfver ej in-
låta mig med honom och i mitt sinne afgöra
om han skall få hvad han begär eller ej etc. etc.

Det är märkvärdigt att efter så långt tids för-
lopp återkomma till detta Björkfors, man
får ock så en besynnerligt åskådligt intryck af
huru tiden skyndar. Åtskilliga hafva
gått ur tiden, såsom nyligen bland andra
Stor Morin, som skall hafva dött en tjocklig
död, andra som vi sett såsom barn äro nu
män, och åter andra, ej länge sedan i sin man-
naålder, bära nu ålderdomens och sjuklig-
hetens prägel. Zackrissons hustru har ganska
mycket åldrats genom sorger och bekymmer,
likaledes den älskvärda Engstedts hustru, som
blifvit ganska sjuklig men ännu med stor
kärlek tänker på oss. Den som synnerligen
är fästad vid dig är Josefina Nordin; hon
håller sig temmeligen densamma; hon uppmana-
de åt mig hvad hon redan skriftligen sagt,

att det var roligt, att pastorn kom, men
ännu roligare hade det varit om fru
hade kommit.

D. 7de. I dag har jag företagit i säll-
skap med Törnqvist en vandring till Stor-
myran och tagit en öfversigt af den stora
öfversilningsanläggningen derstädes. Den har
synnerligen väl lyckats och kommer att betydligt
öka höafkastningen, ehuru han ej på kost-
nader att sätta Björkfors i ett godt skick,
men mest har han dock nedlagt på Grytnäs,
der allt nästan har en storartad anstryk-
ning. För timmat har Björkfors med sin anläggning alltid något
allvarligt uppbyggligt, som fången Grytnäs,
hvarit sedan en viss verldslighet satt sin
prägel. De lärdomar, som under Berglunds
tid till vibragtes folket, och det exempel
de då finge, hafva icke fallit i tacksam jord-
mån. Ingenstädes har det nya bolaget, som
ännu täflar med bolaget B. K., ifrigare an-
hängare än uppe i Björkfors-fliddal och ingen-
städes hara de vira så mycken hätskhet
som här, så att ehuru mer hänsf kommer

Sådana äro nu här många i anseende till prygande marknad i Kalix.

och synts riktigt med moders
ömhet vilja öfvertyga mig.
Farväl nu! Gud ware
med Eder alla — helsa
Ida

Kära Angelica!

I hopp att dessa rader
skola träffa dig wälbehållen i Sthm.
sänder jag dig åter en helsning. Jag
är ej litet oroad öfver att så länge
saknat underrättelse från Eder.
Måtte Guds Barmhertighet från
olycka bevarat ditt och så mångas
dyrbara lif! Stundeligen wäntar
jag telegram från Sthm och det
enda lugnande för mig är på

samma gång att tro att telegraf-

tråden ännu är afbruten, såsom

den varit nu några dagar i an-

seende till den sista stormen.

Dessa rader från Luleå

har jag mottagit och skall ut-

rätta ditt lilla uppdrag. Jag

inväntar nu underrättelse om

din framkomst, men jag skrifver

men och innesluter dig, min dyra

lilla Agnes och alla de våra

i Guds nådiga hägn. —

Din Wilhelm

P.S. Innesluten bref till Ida Hoppe

jag. hon anmäkter mig för att jag brutit

jag vet, att hon ej klandrar mig

det, då jai afom under våra flydda

dagar, Lotten Weidenhjelms bref

står mig fritt att läsa. —

Mademois. Christina Dahlberg

och Magdalena bedja mig fram-

föra till dig sina helsningar

— Glädjeposten om Eder

framkomst är kommen; Gudi

vare tack, säger mitt hjerta

Cecilia Lena Strömbäck, den elj...

så klenmodiga, har i dag

tröstat mig och tagit tid vara

fallervis, om Ni äro framkomna

hon reste sig upp från sin tang

den första draget från hans Salta-
sjöbotten. Han tillbragte för öfrigt såsom
förut en stor del af sin tid i skogen,
var lika sin goda person [illegible] såsom
en annan menniska, sysselsatte sig
flitigt med sin åskådningsförfattare
B. och ~~[illegible]~~ sig dessutom äfven i tyska
språket. Carl sade att han verkligen
fått [illegible] förändringar uppmärksamt äfven
nyssnämnda ~~[illegible]~~ mans skrifter.
Det enda yttrande af honom jag hörde
var att man genom B. kommer mera i
förbindelse med allt och alla och
får intresse äfven för den allmänna
verldshistorien.

Måndags midd. i [Rikshuset?]. Jag
sänder nu härmed 350 kronor. Här
äro en mängd forskare, större antal än
någonsin förut, deribland och öfvera ~~[illegible]~~
utländingar.

Många helsningar till våra goda
och den goda kandidaten
Din Wilhelm Br.

Stockholm d. 1 Aug.
1881.

Kära Angelica!

Härmed får du nu en redogörelse
för min första dag i Sthm. Sent i går
afton framkommen till vårt hem letade
jag mig i mörkret till tändstickor, bäddade
min säng och hvilade ut mig efter den
tröttande jernvägsresan. På morgonen
for jag först med ångslup till Valdemars-
udden till Morbror, som just stod i
beredskap att fara in till staden för att
möta Brewers, hvilka först vid samma tid
väntades hit. Af morbror fick jag höra
ett och annat om slägten, hvilket jag
antager äfven är af något intresse för
dig; så har August gästat staden och
rest vidare till badorten Norderney.

Hanna är likaledes nedrest och befinner sig nu i Ronneby. Henrika har med Maria varit i Skåne för att åhörvara Axels confirmation och derefter begifvit sig med Axel till Vie, der hon nu lär söka inhemta vattenkurbehandlingens elementer. Gertrud har haft skarlakansfeber, så att Marie måst tvärt med Clara S. vara i Upsala för att vårda henne.

Från Sala hörde jag vidare att Anna W. fann sig mycket väl der och tänkte stanna der hela sommaren. Jag frågade efter B. L., men han sade morbror hade ännu icke kommit dit ~~medan~~ (att göra) han var der.

Från Morbror gick jag till Klosewitz och språkade en stund med Pauls, lilla gossen fick namnet: Paul Pascal. Middag spisade jag med Carl; på eftermiddagen föreslog jag honom, att vi skulle gå till finska kyrkan och höra en finsk prest, vi hade

emellertid icke kommit utom hatknuten, förr än Morbror stötte på oss och notificerade de nyankomna slägtingarnas snara visit, var tyckehagång var dermed om intet. Snart syntes de också komma med sin 10 månader gamla flicka och en för hennes räkning för resan i Sverige tillfälligtvis engagerad svensk madam. Efter en promenad till Valdemarsudden och omkring Djurgården är jag nu åter i granstunden i hemmet. Tiltrycken af damernas med slägtingarna spar jag till annat tillfälle.

Du fruktade att vid samtal med Carl Kåwiks förhållanden skulle komma att vidröras, men som derom icke blef frågadt, så blef intet heller derom taladt. Men för att nu komma till hvad du egentligen vill veta, så fick jag af C. den upplysningen, att B. L. hela tiden af morbrors vistelse på Sala varit der, och der har

jemte det utlåtandet att B:n oeftertrid-
ligen vore äldst i tjensten såsom han
och på ett ofördelaktigt sätt skött sin
tjenste befattning. Riksarkivariens
bestämda uppträdande föranledde
H. att återtaga sitt beslut, och natur-
ligtvis S:e äfven afstod derifrån. Såsom
en liten episod från Riksarkivet
i dag må till sist nämnas att efter
det kl. slagit 12, gick Granlund in
till riksarkivarien och sade sig: ja,
nu är B:n arkivarie, hvarvid denne
helt strängt svarade: nej, an-
ställningstiden utgår först i morgon.
Iakttages bör att icke på B:s
begäran arkivarie-titeln förr i
utnämningen skett.

Med hjertliga välönskningar
Wilhelm

Se våra gamla anmäld; skulle vi i d. d. skulle [illegible] (Om man till denna [illegible] något efterfrågades [illegible] hvarom, [illegible] nog i [illegible])

Arvsjö d. 30 Juni 85

d. 1 Juli Helsningar fr. riksarkivet; jag kom hit såsom de landsmän i Luna bataille, och var tyst af skäl; riksarkivarien yttrade blott: du är ensam förhanden, hvilket gör saken obetydligt lättare.

Till Mamma och gossarna.

Jag ställer mina rader till våra
ledamöter gemensamt, då jag icke har
något af enskild natur att meddela.
Det var ju glädjande underrättel-
ser från eder första dag i Wrioby!
Egendomligt öfverraskande måste i
samma ögonblicket att återkomma
till den gamla bostaden och de gamla
minnena hafva varit. Det kännes
godt att I nu, enhvar på sitt sätt,
kunnen njuta af eder resa; måtte Mam-
ma icke, i fall hon finner rättelsen
der vara välgörande, i förtid afbryta
den; det är ej alltid samma till-

fälle så lätt erbjuder sig. Af reskassan delen I nog såsom bäst passar för den ena och den andra parten, så att brist derutinnan icke behöfver föranleda någon inskränkning i önskade reseplaner; om så erfordras, kan jag ju lätteligen nedsända mera. Nu till Avesjö?!

Här går allt sin vanliga gång. Hilda och Emma sköta sina sysslor; Aldés befinna sig väl och sända hjertliga helsningar; jag har enligt Mammas önskan ett par gånger föreläst för dem. herr Tranér har nu afslutat templets målning och reste in till staden i dag, kommer härefter blott styckvis hit; virket till bryggan har kommit och pågår kiolarbetet som bäst. I lördags for jag till Blidö, återkom i måndags derifrån, då samma dag fröken Agnes Isacson och hennes fästman gästade Avesjö. De kommo närmare middagstiden, hvarför jag bad dem stanna öfver middagen; vi hade kött att lägga, (så att intet felades) och hjertlingarne kommo också till pass, kl. 7 återreste de till Vaxh.

I afton sammanträffade jag med S. och kunde han meddela mig att jag blifve ensam sökande, hvilket dock allena berodde på riksarkivariens bestämda förklaring att han komme att föreslå mig; hvarvid han ock (blandt annat i samtal med S.) yttrade att han trodde att någon regering skulle frångå hans uttalande i denna ~~ock~~ fråga. Saken är den att Hildebrand först anmält sig såsom sökande, hvilket åter föranledde S:e att göra detsamma; i förevarande omständigheter helt naturligt och berättigadt. Riksarkivarien afgaf då till S:e ofvanstående yttrande

Stockholm d. 20 aug.

Efter sådana ord vill man ej gärna tala, pappret är ju och fullt. Kanske i Bertil eller för att skicka bref med familjen och förvissat eder om att båten anlöper Skärsnäs [illegible] välkommen!

Kära Angelica.

Tack för brefvet med ångbåten och Anna W:s bref. Nu skall jag, för att gifva mitt bref mera innehåll, åter meddela något från min brefsamling i Riksarkivet, en helsning från den himmelska verlden.

Så skrifver till Schaefer en yngling om 22 år, som bott hos sin farmor i Finland men nu skickades öfver till Sverige att der få någon tjenst.

"Det hände sig straxt när jag kom ett stycke ifrån Åbo (han var då blott 19 år gammal) på sjön, så lade jag mig till att sofva ned i skutan om middagen och allt folket var ofvan på skutan, bara jag allena var neder och skulle

der skulle bli en tid längre" [illegible] "Kära Herre, förlåt mig, att jag intet har fruktat mig [illegible] som der har följt mig

ungefär
med barnaundervisning. Han dog (annu ung (1727) året efter denna dom. Han var systerson till Schaefer och en mängd bref finnes från honom till morbrodern. Han vållade också denne sin morbror så mycket lidande men kunde icke följa med (i sinom) i åtskilliga hans besynnerligheter, hvarföre han af honom (Schaefer) (förtrolige) fick uppbära många hårda och (strängar) kärlekslösa utlåtelser. Så träffade H. Anna på hans dödsbädd ett sådant bref. Han önskade dock att det skulle förlåtas honom. "Hur som helst han skrifver" sade han, "jag är dock nöjd att han skrifver".

Nu några ord från denna fromma ynglings (ungemans) dödsbädd. Så sade han bland annat:

"Nu tror jag att Zoning är till, hvad efter väl 10 år gått till, här Herren varit mig så nådelig och låtit mig vänas på 5 veckors tid."

Och i [illegible] han [illegible] och sade [illegible] som han [illegible] 27 år, nu skulle Herren föra mig

sofva. Så kommer en till mig och väcker
mig upp, och jag vaknade upp och lade
mig igen strax att sofva, så kommer
densamma igen andra gången och väcker
mig upp, jag vaknade upp och lade mig
igen att sofva, ty jag var sömnig, så
kommer densamma 3dje gången och
väcker mig upp och jag vaknade upp
och (han) välsignade mig och läste
Fader Vår, sedan fick jag sofva i
fred."—

"En liten tid härefter, jag var sedan
kommen till Sthlm till 7. som drömde
jag, att en man kom och tog mig i hand
och när jag uppvaknade, så visste
jag icke hvem det var, utan jag var då
och är ännu öfvertygad, att det var
en helig man."—

"Någon tid härefter sade en
till mig: 'Var ren till att tala!' Detta
vet jag ej heller hvad det skall be-
tyda. Min käraste fader, må icke
tänka, att dessa mina drömmar äro
sådana drömmar, som plåga ge-
menligen ske i alla tider ibland men-
niskor, ty sådana drömmar vill jag
icke tala om nu, som icke äro värda".

"Mina föräldrar, som nu kommit
ifrån ryska fångenskapen äro i Åbo och
jag hafver ofta skrifvit till dem om
andeliga saker af Guds ord, men jag
märker att, sedan jag hafver skrifvit
dem till, att den nåd som jag ock hafver
stått i, vardt från mig tagen, — jag
ville gerna skrifva till dem, så att Gud
skulle begynna sin nåder verk uti dem,
men mig faller för hårdt att få den
nåden igen med stor möda och arbete,
vaka och bön. — Jag förstår mig icke på
sådana saker."

Du påminner dig kanske att
i Sicklamötet förekommer en ung
prestkandidat och barnalärare Kettel-
greit, som förrättade andakten med
den lilla kvinnan och som sedan
blef förbunden att sysselsätta sig

så skinu krafter igen, att ingenting skall finnas i mig. för min
helsa, Herren skall utbränna det gamla och ingenting dåligt skall

bli quar utan jag skall bli så gofskurad så putskurad." — "Som Herren
har utbränt mig, så skall Herren och utbränna de andra Guds barn, att —

Björkfors söndagseftermidd.
d. 12 Juli

Vårt förra bref var från Grytnäs; nu befinna vi oss på Björkfors alltsedan onsdags qväll. Elof tyckes finna sig utmärkt väl här; i fredags gjorde vi en utflygt till Wittikaluhta, då ~~Elof~~ han fick sitta till häst en hel mil. Anna Greta träffades ej hemma, men i dag har hon varit med i gudstjensten, som Lars har hållit; hon tackade af ett fullt hjerta för ditt bref i vintras och just nu, då jag skulle börja detta, kom hon upp till mig för att taga afsked, då hon äfven helsade dig på sitt innerliga sätt. Klädningen till hennes dotter kom så mycket läg=ligare, som hon kort förut genom en olyckshändelse förlorat sin egen bästa klädning. Alla bland våra bekanta, som träffas, fråga med deltagande

efter dig. Märkligt nog har jag
under den tid, som nu gått, så
pass ändrats till mitt utseende att
flere haft svårt att känna igen mig.

Jag och Elof hafva varit tillsammans
i spegelrummet i öfre våningen, men
spisa gemensamt med broder Carl
i den nedra våningen.

Om torsdag i nästa vecka (d. 24) skall
bröllopet ega rum; broder Carl reser
strax derefter ned till Sthm, men
Henrika återvänder till Björkfors. Min
afsigt är äfven att återvända till B.
men blott helt kort för att sedan
öfver Haparanda anträda resan
söderut.

Jag öfverlemnar nu åt Elof att
fortsätta dessa rader. Med hjertliga
helsningar till Erik, Thilda och Hanna.

Kära Mamma och Ernst.

Här på Björkfors
är det mycket vackert.
I eftermiddag hörde jag
på ett föredrag, som en
bonde höll i skolsalen.
Några växter har
jag just ej fått.
Pappa och jag hafva
dragit gäddrag, fiskar=
2½ ℔ Kalix elf, ett par
mindre gäddor i Sangis
elf, en på Lappträsk,
hvilken dock ej kom
i båten. F

Skrif snart.

Helsa alla

Elof

Björkfors d. 21 Juli 88

Kära Angelica!

Nu har jag varit på Majkila hos Hermanssons och skrifver detta ifrån Björkfors, dit jag nyss anländt. Vid Majkilla mottog mig Nanna med den innerligaste glädje och hela familjen visade mig största vänlighet. Jag låg der tvenne nätter. Som jag genom upplysningars meddelande från Riksarkivet +) betjenat hela socken, bevisades mig äfven från befolkningens sida välvilja. Nanna mottog såsom en [illegible] anbudet att vara mig följaktig till Björkfors. Här

+) ang. laxfiske-rättigheterna

är endast kinkalunskens, en pikers Lies-Grape, lusthus. Utmärkt vackert såsom vanligt, endast saknas att du och gossarna äro med här! Nog måste du snart komma hit, upplifva samla minnen och lifva gossarna kärlek till bygden. Märkvärdigt att bebåda en mark med så många för oss historiska minnen!

Nog torde ligga och vänta på mig i Kalix. Jag stannar nu här några dagar åtminstone. Annu har jag icke sammanträffat med många af våra bekanta utom Anna Brita.

Helsa nu gossarna! Nanna ber mig helsa dig och dem mycket!

Eder Wikholm. Bz

Nu har jag med Nanna varit i några stugor och har jag med dessa kärlek som förr mottagits; det har varit riktigt en smula att icke kunna säga att du vore med.

afstånd. Här har jag nu lemnat
några detalj-uppgifter om våra res-
planer, i sig ju af föga intresse, men
hvarigenom I dock kunna följa
med oss på våra färder. -

Men förra värmen har nu
efterträdts af en ganska kylig
väderlek, likasom ett förspel
till hösten. Hjortronen äro ännu
ej mogna; om det än ej blir någon
stor skörd, så torde det dock blifva
godt nog deraf; huruvida jag kan
anskaffa oss något, vet jag ännu
ej; i detta afseende måste allt
gå genom Carolina, med hvilken
jag ännu ej talat i saken.

Med hjertliga helsningar till
Ernst och jungfruarna

från Wilhelm

Ulof ämnar särskildt skrifva till
Ernst, ehuru det går något knaggligt
dermed, han synes härutinnan (i brefskrifning)
brås på sin pappa.

Björkfors d. 22 Juli

Kära Angelica!

Sedan vi senast skrefvo,
hafva vi nu att tacka för bref
såväl från dig som Ernst. Det
glädder mig att höra att allt
står väl till på Aresjö och att
I finnen eder väl der.

Vår vistelse här har varit
ganska angenäm. Ehuru många
af våra forna bekanta nu gått
ur tiden, finnas dock flera qvar,
som med hjertligt deltagande
fråga efter oss. - Bland andra
jag besökt, är ock gubben Jöns

Englund i Gäddträsk, nu en
gammal ålderdomssvag man,
som yttrade sig om mig: han var
en god menniska, han gaf mig
många mål, men frun, hon var
dock ännu mera. Samma tacksam-
hetens språk hör man af
den ena och den andra.
Lad finner hos folket
en allmännare väckelse i
den laestadianska rigtnin-
gen. Sistledne söndag höll han
såsom den föregående gudstjenst
här, då äfven Montelius och
Hilda hade infunnit sig; den
snälla herr Grape gästade
äfven hos oss och talade på
eftermiddagen. Jag och Olof
hade samma söndagsmorgon
hemkommit från en liten
utfärd till en renhjord och
till åtföljande lappkota några
mil härifrån.
Nu rustar man sig åter till
bröllopsfesten. Henrika med
sina yngre barn afreste redan
i dag morse till Grytnäs och vi
öfriga afresa dit i morgon;
troligen återkomma vi hit
söndags afton. August med
de sina hitväntas då föl-
jande måndag. Ett par
dagar senare i veckan lem-
na jag och Olof Björkstrom för
att öfver Haparanda med
"Luleå" resa till början med
till Sundsvall, hvarifrån vi
troligen göra en liten afstickare
till Jämtland, då ju jernvä-
garna nu öfverkommit alla

Gåsvernäs d. 26 Aug. 89

Kära Angelica!

Härmed sänder jag en helsning från min resa. Min första natt tillbragte jag i Trosa. Efter att följande dag (söndagen) hafva afhört en god predikan i Stadens kyrka, begaf jag mig till fots den en mil långa vägen till Tullgarn, der jag fick ett godt natt-qvarter på värdshuset, besåg slottet och badade i det kongl. badhuset. Måndagen färdades jag dels till fots, dels med ångbåt till Järna jernvägsstation, hvarifrån jag for med bantåg till Sparreholm och derifrån åter till fots till Gåsvernäs (nio fjerdings-

våg vandring under dagen, möjliggjord
derigenom att mina saker kunde in-
rymmas i den lilla svarta nattsäcken.
Här på Gåsvarsnäs blef jag mycket
vänligt mottagen af Emilia. Maria
befinner sig rätt bra, ehuru alltid
ännu liggande på soffan. Jag kommer
nu att stanna här till i morgon då
jag antagligen tillsammans med Emilia
kommer att besöka Sebardts, hvar-
efter jag tänker öfver Lundby (Torstens
hem) begifva mig till Valand. Är
således icke att hemförvänta, förr
än i nästa vecka.

Med hjertlig helsning till Erik
Din Erikson

Helsningar från Emilia och Maria!

Sthm d. 28/3 96

Kära Angelica! Nu skall jag skrifva ett riktigt bref och har då först att tacka för den kära korta skrifvelsen, uppsatt på vägen mellan Gjedser och Warnemünde. Elof läste den också mycket grundligt.

Här har allt gått sin jämna gång. Elof är mycket upptagen såsom assistent vid polikliniken, hvilken post fortvarar i en månads tid, han får derunder riktigt sätta sig in i en läkares kall, utföra smärre operationer m.m. För att gifva honom en angenäm distraktion har jag bjudit honom att tillsammans

med tårar

dödsbädd erfara att bönen ej trängde igenom, så var det ej länge derefter han fick uppvakna efter en slummer med det utropet: "jag har vandrat bland liljor och rosor", och åter efter föregående slummer: "o, jag har varit i en härlig nejd, den var så skön!" Detta var nog en försmak af hvad som väntade denne Guds tjenare efter hans trogna dagsarbete.

Till Gertrud vill jag säga att hennes bref till mig från Göteborg var så trevligt, att jag kände detta såsom en skuld att ej hafva besvarat det.

Inneslutande mig i allas eder vänliga hågkomst

Din Wickelin

Christine har länge bedt mig helsa till dig!

med mig i dag afton å operan Barberaren i Sevilla, hvilken musik jag och i min ungdom spelat; han tog tacksamt emot anbudet i stället för att vilja gå några egna vägar, hvilket gjorde mig godt; jag inbjuder nu också Christine dertill. Hon har varit mycket tjenstvillig, har riktigt i sin omsorg om mitt välbefinnande gjort sitt bästa, behagligare tjenarinna kan man ej få.

Helt visst hafven I nu fullständig vår derinne, äfven vi hafva vårluft, ett par dagar sedan gick termometern upp till 18 grader.

Jane Plantaber har varit här på besök och fr. Stockenberg,

hjelpt till att hålla ordning hos Christine uppe.

Kristina har omsorg ej minnet fråga och skött hos mig

-skurning om din afresa, han också har frågat efter dig. Jag läste delvis för fr. Jane ur Trauls bref om hans besök i Lalw. Säg honom att jag tror Claassen tar något fel i sitt uttalande om Baader. Icke idealiserade han sin hustru så, men visst såg han hos henne någon afbild af det ideala och detta må man ej förtänka honom. Att Baaders inre utveckling icke gick fullt jemsides med hans andes upplysning, det kan man nog snart finna, men hans anda var dock ett kärl, som i sig upptog det föreskrifter riktigen tillkommande samningslinfördet, han var dock alla tiders största filosof. Måste han och på sin

Sthm S. 5/4 96.

Kära Angelica!

Nu har jag att erkänna skrifvelsen från Skärtorsdagen och brefkortet från Ernst. Säg honom att hans uppdrag är utfördt. Det ena ex. erhölls från förläggaren.

Jag har i dessa dagar läst Vilmars kommentar till lidandes- och uppståndelsehistorien och ger mig detta anledning att ställa till Ernst några ord med på grund af ll:s yttrande om samma man. Förmodligen grundar sig hans uttalande om honom på någon personlig bekantskap med honom +), men äfven därid "durch Christum bezog und beziehen lernte", ein Theolog der Thatsachen statt der Rhetorik, en bibel-teolog [struck through] Beck.

Han säger, att du därvid haft betänkligheter, hvilka jag ju ej kan känna till. Nog förslaget väl värdt att akta på. Det är ju ej meningen att denna [illegible] skulle hafva [illegible] eller oss behöfva framträda som värdinnor, det är ju blott fråga om att få disponera en våning och så mycket mindre kunna anspråken därvid [illegible] sedan vigseln väl förrättats i kyrkan. Och lika mycket billigare i hundratal räknadt skulle ej detta ställa sig än att hyra lokal på hotell, där man svårligen skulle kunna bjuda på [illegible] utan mat, hvilket däremot i en privat lokal föller sig helt naturligt. Det är ju ej vi, som hafva [illegible], utan G. med sina små tillgångar.

Edert [illegible] Wilhelm Br.

[illegible]

+) Jag ser nu af fändet Till hans [illegible]. Pitt. att han måste [illegible] från [illegible] härstämpel, kan väl dock en teolog, där annars lösen auf die Seligkeit der Seelen

Ds. Ks: Vi hafva [illegible] i dag, så att det ej skulle någon rest af till Angie. e. m. Sände för [illegible] Ds. [illegible]. Paul

kan man taga miste, om ens egen utveckling icke gått i samma spår och man står inför en fullt utvecklad helgjuten personlighet med dess skiftenar. Vilmars utläggningar förråda en så djup kristlig uppfattning och en sådan profetisk blick öfver tiden och tidsförhållandena att man obetingadt får intryck af att sådana inblickar endast på den personliga erfarenhetens väg kunnat vinnas. Han kan hafva missförstått.+) Ett märkligt ord skrifver han om sig själf med anledning af "das furchtbare Alleinstehen des Herrn": "Da verliessen Ihn alle Jünger und flohen". "Jenes ist ein schweres Wort - skrifver han - voll unerschöpflichen Trostes. Es kommt

+) Jag tror det. Hans och ors tankar båra

nicht auf die Vielen und die Mehreren, oder auf die Wenigen oder auf die Keinen an, sondern auf die lebendige Gegenwart Christi des Herrn. Es ist freilich menschlich sehr schwer, ganz allein, völlig einsam zu stehen, es hat dieses Alleinstehen etwas wahrhaft Furchtbares. Der dies sagt, weiss das sehr wohl - aber wir sind nicht die Ersten, denen solches widerfährt*): "Da verliessen Ihn alle Jünger und flohen."

Elof är nu återkommen från sin vattkurering på Lazarettet, hvilken utföll lyckligt; han är snäll och behaglig i umgängelsen. Han har meddelat mig Gertruds tanke att ~~Kalaset~~ bröllopsbjudningen skulle kunna ega rum i en släktings, fru Hangrens egna lija våning, som doktorn skulle upplåta.

*) Kanske skulle han icke själf hafva uttalat detta om sig i tryck, hans föreläsningar utgåfvos efter hans död.

vittnesbörd om helt upptagande af och ingående i bibelordet och dess ande. "Er wandte niemals den Herrn, sondern nur und allezeit den Diener des Seelsorgers oder Hirten hin und ein solcher Diener ist er bis zu seinem letzten Atemzuge geblieben".

skap men vore icke en bro[?]
genom Gotthardstunneln till
den på den italienska sidan
närbelägna Comosjön något
för de unga lockande!

Christina påpekar vara rask
till helsan, är belåten och sköter
sin tjenst till vår belåtenhet.

Det väckte min förvåning att
Rudin måtte komma till
ledamotskap i Sv. Akademien.

Efter denna lilla conver-
sation säger jag Eder nu med
många hjertliga helsningar
min farväl.

Din Ulrika

Sthlm d. 12/4 96.
måndag f.m.

Kära Angelica!

Nu har jag både bref och
brefkort att erkänna, det senaste
af d. 9. I hemmet är att sig likt
utom att ovanligt få ringningar
på dörren förekomma. I går var
dock fr. Jana här till qvällsvard. Jag
hade ämnat resa ut till Årsjö
i dag, men ruskigt väder och regn
hafva afskräckt derifrån. Sjöblom ålagit
sig ombestyra fruktträdplanteringen
och öfrigt. I morgon ämnar jag

åhörarna om staden. Blifvit tillsamman med Elof inbjuden att i dag spisa middag hos Henrika. Elof träffar jag tidtals ganska litet, emedan hans tid är mycket upptagen och jag om morgnarna går tidigt till arkivet. I dag har jag hört en skolpredikan af rektor Almquist (d. v. s. helgen icke varit många predikanter att välja från).

I senaste nummer af Kyrka och Stat, som jag nu sänder till Ernst, sägs att till adjunkt vid för Tebourg höra dem. Lönnroth är utnämnd en Tjänggrim. Månne detta vara den plats Ernst tänkt på? Han kunde gärna skrifva till mig något ordet om huru han har det i sin verksamhetsorter.

Någon beröring med M. R. eller någon annan från det hållet har jag icke vidare ankungit.

Från Sunden (vid Grünwaldstäder, fjärs sydliga ända) var en vandring någon uppåt St. Gotthard tacksam att företaga för den som vill det kan. Återvägen kunde järnvägen begagnas. Man får genom en sådan vandring en idé om ett schweiziskt Alpland.

[illegible]

Sthlm d. 26/4 96.

Kära Angelica!

Mottagit brefvet af d. 21 d:o; skyndar att förnya min uppmaning till Q. att icke på detta sätt oroa sig. Hon skulle få att för mycket lida, om hon skulle begära att hennes känsliga hjerta skulle finna en [illegible] qvalitativ motsvarighet. Godt redan att han känner sig så lugn och intet begär af förströelser eller kamratskap — att i känslan af att ega G:s personliga hängifvenhet. Hans ordnade och regelbundna

lif får hon taga som en frukt
af hans trohet och tro på den-
samma. Hvad som hos henne
är natur, får hos honom efter-
hand framväxa efter hans egenart
och mottaglighet under ett fort-
satt inre skolande. Att ej
meddela honom edra bekym-
merssamma, oroliga tankar, skulle
ej gagna, han förstår dem ej:
det måste för honom utgå från ett inre
imperativ. Frågade honom i dag
om han tyckte det skulle vara bättre
att uppskjuta vigseln till nämnde
Oktober månad, då de skulle kunna
med samma flytta in i sin vinter-
våning, men detta ville han ej
(hvilket jag tyckte om att höra)

Louise besökte jag för några dagar
sedan; hon har varit och är ganska
illa deran af sitt hufvudonda, som
nu också slagit sig på örat. hon
helsade och tackade Ernst för brefvet,
bad mig säga, att hon nu är ofor-
mögen att besvara detsamma.

Signe Kruuses bröllop är upp-
skjutet till Midsommar, skall
förigå på Kaprestorp.

Maria Ribbing har jag ej
sett, icke ens i någon kyrka,
kanske är hon ej i staden.

På Ovesjö är Sjöblom sysselsatt
med att få i ordning hvad som
i ett och annat ännu återstår att
göra. Godt att han fick i slutet
af Maj ämna lemna Sverige.

Med helsningar till de våra
Din Wig

Har också hört i dag hvad Berger i Sthckolm – en mycket
god predikan.

Sthm d. 27/4 96
på morg.

Kära Angelica!

Ännu några ord såsom tillägg till gårdagens skrifvelse, eftersom jag nu en gång frönkt mig på advokatyrket.

Jag har visserligen mer än en gång uppmanat L. att icke försumma att skrifva, men att meddela honom edra oroliga tankar har jag ej velat, för att ej åter hos honom ingifva en oro, som blott skulle störande

Riksdagsmannen Hedin, som är verksam att utså hat bland de lägre samhällsklasserna, har för några dagar sedan firat sin födelsedag och uppvaktades då vid sin bostad af många tusen af stadens arbetare i procession. Mazer i gårdagens predikan talade bland annat med en utomordentlig skärpa om dem, som vilja rycka evangelium från folket. Han sade att en sådan, han må äfven vara uppburen och firad huru mycket som helst, dock är en folkförförare, en fosterlandets förrädare. Sensationen i kyrkan var

[illegible]

inverka på hans arbetsenergi.
Han har i ordets egentliga
bemärkelse stått på ett slag-
af går det än
fält, fullt med sårade, och
haft till uppgift icke blott
att efter sin förmåga bispringa
de lidande (praktisk sjukvård)
utan och på samma gång
att teoretiskt studera sjuk-
domarne för att dessa redogöra
för sina professorer (skrifva
journaler), förutom föreläsnin-
garne. Han är ju visserligen
förpligtad till G., men också
enligt sitt blifvande kall (hvarpå
han nu haft en förkänning)

den lidande menskligheten. G.,
som af erfarenhet vet, huru sjuk-
vård kan upptaga ens tid och
krafter, förstår nog detta och är
visserligen den som har förut-
sättningen att rätt kunna fylla
den helt visst i många hän-
seenden grannlaga och pröf-
vande uppgift en läkares hustru
gentemot sin man har att möta.
Han har nu fått en förkänsla
af en läkarehustrus försakande
ställning, men som och har en
inre ersättning i känslan af att
stå vid sidan af den, som har till
kall i att tjäna sina med ~~menniskorna~~.

Helsningar från Christine! Elof har gått till lazarettet

ej få tillbringa din födelse-
dagsmorgon i hemmet.

Hörde förr så mycket från
Ernst, nu så litet, kanske om
en månad. — Baron Vegesack,
kronprinsens kammarherre och hans
följeslagare till Nizza, gladde
sig, har jag hört, utomordent-
ligt åt att få göra denna resa;
insjuknade i Nizza i tyfus och
dog efter några dagar å väg till Paris.
Akten eder för förkylning,
om I kommen upp på någon
alphöjd.

Din Edm

Paulina Ahlberg har slutat
sina dagar

Skrif meddelande hur det står med Emma – resan, ska ...

Sthm 1/5 96.

Kära Angelica! Dina 2ne
afskedsbref fr. H. har jag nu fått
mottaga; de voro för mig af gläd-
jande innehåll.

Här är allt sig likt. I dag, första
Maj, en vacker, solig dag; ehuru utan
olägenhet hittills begagnat vinter-
öfverrock.

M. R. har jag hört är i staden;
rådast hade nog varit att följa
min anvisning att icke tala ordet
i saken. Hon har fått intyget
från slägthållet och för hvad

från det hålet kommer,
bär jag mycken respekt; [illegible]
svart och hvitt går in i
hvartannat.

Avesjö tror jag kanske
om söndag blir uthyrdt åt en
ung grosshandlare, Heyman, sjöbyggnin-
gen styckar troligen då med.
Sjöblom nu i full arbete
derute, utan honom skulle
vi nu stå oss slätt. Skall vidare
meddela om uthyrningen, då
när det blir afgjordt.

Inga besökande här hemma;
Henrika var på väg hit för några
dagar sedan, men mötte mig då på

Lehr blef som brukligt, märkligt nog.

väg hem Fost. Fribundets årsfest.
Var semester så att jag kan
vara ute senare delen af
Maj. Sin Hjelt skref jag
dagen efter din afresa.

Carlsson, bokförläggaren, som
jag sammanträffat med, sagt mig,
att första arbetet af Lomm's gått
bra, det senare deremot icke
haft någon åtgång alls. Spörsmålet
om kp.-trosbekännelsen har icke kommit
hit till oss.

Elof befinner sig väl; hvar
9de dag är han jourhafvande på
lazarettet, detta inträffar nu just
mellan d. 5te och 6te, då du har

Skall ha resande hit och [illegible] kommer anträffas.

Sthm 5/5. 96.

Kära Angelica!

Nu just fått mottaga din brefkort från Luzern; om eder dit-resa hade jag redan genom Emil fått meddelande. Det glädjer mig att I fått se något af Schweitz natur; man har dermed ett minne för lifvet. Gör nu små ångbåts-utflygter på sjön, hvarpå der är så rikt tillfälle.

Hvad Norrige beträffar,

middag

Om ej någon särskild anledning påkallar det, blir den väl min sista skriftliga meddelande, då I nu mera stå på mera rörlig fot, och bref ej så lätt kunna träffa eder och I då ock snart vänder eder kosa mot Norden. Jag får då tacka för alla utförliga bref och hoppas jag att vi då och skola hafva att bjuda på grönska af vår vindar. Välkomna!

Elof skref i går till B. K.

Eder Wm

Har Emil nu kommit, så från H-g.

Hoppas kunna få det [illegible] meddelande [illegible]

så är det nu uthyrdt till en
totalsumma af 750 kr. och der-
med har man anledning att
vara belåten, synnerligast
som det är till godt folk. Stora
byggningen till 525 kr., lilla
byggningen till 150 kr. och sjö-
byggningen, omöblerad och otap-
petserad, till 75 kr. Dermed
sammanhänger så, att de som
sett på den icke funnit den till-
talande. Rummet deruppe mycket
litet, belägenheten likaväl hvarken
präglad i öfrigt mera utmärkt.
Grossh. Bergman, som jemte
sin svåger, lektor Henriques, hyrt

du och gift att det icke går de tar.

stora byggningen. [illegible] att
erbjöd sig att på mot ofvan-
angifna hyror öfvertaga densamma.
Godt för dig också att vi ej be-
höfva synnerligen dig med att
måla den, då de la Rose äm-
nar flytta ut redan i denna månad.
Ang. fruktträden skall särskild
uppgörelse träffas framdeles
emellan.

Jag tar mig ledigt i morgon
för att då med Christina fara
ut dit. Naturligt bör paketet
till Ulf; han är f. n. jourhafvande
på lazarettet och blir derifrån
ej ledig förr än i morgon

rummet använda den för betjeningen; tar gift ut säng.

Dalarö d. 17/7 94

Kära Angelica! Änteligen har jag fått mottaga de 2ne skrifvelserna, den ena i Sekretariatet den andra nu vid ankomsten (efter söndagen i staden) till Dalarö.+ Ernsts bref ligger i staden, kommer således icke att förevisas någon. Varit inne på Skärkarlsbo och framfört Elofs önskan i afseende på vägsalu. ~~Han~~ Karl tackade för vänligheten att (hänvända) vända sig till honom, men ansåg sig böra afböja förslaget i anseende till den långa vägen och hans egen ålder.

Jag frågade honom om han tänkte i afseende på kyrkogården. Han tyckte att då den (vägsaken) icke kunde

+ Således legat på posten på Dalarö sedan onsdagen

föregå i brudens hem, vore det
visserligen af värde att den skedde
i kyrkan i stället för på ett hotell,
han tyckte också att då det öfver-
ensstämde med brudens önskan i
detta fall, man visserligen kunde
gå denna önskan till mötes.
Någon kostnad derom böra vi således
ej hafva och gerna att jag med om
denna extra utgift.

Restbeloppet skall jag skicka,
men kan detta ej ske förr än om
måndag. Nyinsans-uppvaktningen
är ju afvecklad såsom lysnings-
present; skall således skickas på oss
med till Göteborg. Månne ej fracken
nedtages för Aufsattska bjudningen?
Besökte några dagar sedan med Maggie Torsten,
träffade blott prostinnan; hon medde-
lade, att det i dag vore hennes
födelsedag, hvarföre jag begagnade
tillfället att visa en artighet och
inskickade till henne en vacker
blomsterkorg jemte mitt visitkort.
Några skjutor hafva icke afhållits.

Här rasar nu en intensiv
hetta. Om söndag predikar här
på Dalarö Magnus, nästa söndag
Torsten.

Helsa Gertrud och Eleaf och
tacka honom för hans bref.
Ett bref från fru Lind medföljer
~~bref~~; der har väl mamma läst
bref från Berlin?

Som telegrammet ej gått för 11,
afslutar jag med en hjertlig
helsning och välönskan för vistelsen
på Marstrand, hvilken nog
bör göra godt för helsan
Din [illegible]

P.S. Hem från Dalarö i dag 29/12, värmet 20 gr.

Riksarkivet 21/7 96

Kära Ax! Tack för bref och
brefkort! Telegraferat till Klas
att på västra Gärdens[?] kyrkoherdes-
ministeriet[?], hvilken skall antecknas på
hans prestbetyg. Varit hos Ambrosius
Skadanners[?] ~~mötet~~ och bör det ej
komplettera, så att detta blir dearest[?]
gjort, kostar 4 kr. Skola de ej skickas
ned, kanske dock ej (då det blott
är nyckelfrågor). Hvad hafva ni nu
[illegible] att bjuda på?

Behöfver du pengar för Klas räk-
ning? Skickar annars ut [illegible].

Träffat Tosen. Var i söndags
bjuden till Kruthamnsbo[?] till Carl, der
kemiska gästade.

Ännu har ej skrifvit något
till mig.

Hjertliga brefvets prägel af att
vara sammanslagna[?].

Herr F. A. Högman, Grammatikgatan[?]
N:o 11

På ämbetsrummet saknas tid till brefskrifning. Axm